

meteori padaju

slavoljub marković

gleda moje starene

Plaši me tvoj dolazak, korak koji poznajem, mit u kojem se nalaziš. Vratila si se, imaš samo jednog roba. On stoji pred tobom. Čita lice gospodarice. Dere sa njega sloj po sloju. Valjda je i senka otpala. Mrtvi su sa živima izmenjali iskustva. Ne čuju himnu na tvojim vlasima. „Ne prospisaj toliko pesmu“, kažeš. „Nije zaplenjena, ne ide na bojište. U istoriji nema nikog.“

Prolazim kroz sobu. Moje grlo prolazi kroz gaj. Ublažilo je ubojstvo. Prosipaš žeravje po kosturnici. Mrtvi se izjavuju. Bršu stopala da bi se ušunjali, ali vide da se nalaze u nužniku pa se osvrnu i psuju. U nedoumici su: da li da se vrati? Imaju druge puteve i razilaze se s nama. Plaše se novog suđenja ali ne mogu da se odupru.

Ti odmah želiš da uđemo u svet. Ne vidiš da su granice obrasle trnjem i vresovima. Iz prošlosti se nema kud, samo podignuti i obnoviti grad. Čak su i slike Boga visnule dlake u paučini. U meni si sakrila svoj značaj, svoj oblik, svoje elemente: nešto što te čini najpozadanijom. Volim te i tvoj sam rob, ali ne znam šta bi učinila da sam mrtav. „Poznaješ li moju sahranu“, pitam te. „Zgužvala se. Birokrata je i oralna, ali može da bude tabletka i da bude nevina. Gaca po blatu.“

Kada si tu mogu da govorim bez sintakse i smisla i to je jedino što imam od tebe. Nismo ravnopravni. Tebi vreme ništa ne znači. Možeš da budeš u tekstu koliko želiš i da gledaš moje starene.

plašim se tela. smrt podseća na azbuku

„Sanjao sam kako materija prelazi u poeziju. Voleo sam taj san. Materija se ne može uništiti. Ali materija je nezavisina, sama sebi dovoljna. Ne može se uništiti ali se može zaboraviti.“ Da. Tako ću govoriti. Neprestano ću ponavljati taj san. Stanari na spratu više će ustajati, lupače vratima, pojachaće radio. Grlo će odbacivati i ostavljati gomilu reči, čitaće recepte, savetovaće me kada ću koji lek da popijem. Ruka će stavljati lekove na sto, toplovać će zagrevati lončeve za čaj, voda će topiti vitamine, tablete, kapsule. Sa svih strana dospevaće zujanje, odlasci, kašljanje stanara. Dolaziće molbe da ispijam lek, da doručkujem.

„Ja ne verujem lekaru“, tvrdjenje će. „Od detinjstva mi govore da se plašim leša. Pa to je trulo, neživo, samo materija.“ „Ja se plašim od tela. Mogu ga napasti bolesti, začeće. Telo mogu nazvati mojim, ali, izgleda, da služi samo za održanje materije.“ Nemao sada da pominje smrt, da te ona danima opsedna. Smrt ljudi ne liči na nekog koga poznaješ. To je kraj predstave u koj jo se okreće lica, kostimi. To je daleko. Ne možeš da se vratиш u prošlost. Granice su pomerene. Nalaze se u istoriji, na mapama i posiljvenim stranicama.“

„JA ne znam da li su ti ljudi mrtvi ili nisu. Sahrana je jedini čin koji odvaja mrtve od živih..“

„Telegram ti je u ruci, kovert, očekivanje, smrt koja podseća na slike iz albuma, na bajke, na azbuku. Pokažuješ telegram, savijaš glavu, isključuješ radio, bacaš natikač iza kredenu, tražiš crni flor, iglu i konac, sam želiš da ga ušiješ, nekoliko puta se ubadaš iglom: Čemu to, kažeš. Uključuješ radio, bacaš crni flor, ne želiš više da znaš za smrt. Ne želiš da činom sahrane uništi pruhujala jutra, vetar niz reku, razmešteno kljuse, dubinu reke izmerenu plivanjem.“

skinula sam lice

U sobi je miris ulja, plesan zagasito zelene boje, vlasti razbacane po krevetu, neujednačeno drhtanje glave i tela, stepenište prekriveno novim zamakama i arabeskama, siva boja mahovine, korak, glas, pogled u kome se nalazi voćnjak, uvučena vrata, prag sa mrtvim dušama, visnuli zraci sunca, dvadesetpetogodišnja senka. Preko stola je postavljen čaršav sa rascvetalim ružama. Na stolu je veštačko voće, njegov jesenji ukus ili zimski miris, nekoliko neotvorenih knjiga.

„Osećam ukus tog voća“, glas će. „Nemao da jedeš tu jabuku ili bananu“, zahtev će.

„I voće stari. Možda je samo u priči. Njegov ukus je u sećanju.“ Soba je obavijena zavesama, slabom svetlošću i zidovima premazanim zelenom bojom. Ja kažem da soba nije izdšana ako u njoj nema svetla, da će zelenu boju zameniti belom, pojachaću sijalicu, otvoriti prozore, podignuti zavesu.

Ruke sa stola kupe voće, vazu, latice sasušenog cveća, kao da će brisati vlažnom krpom. Otvaram fioku i bacaju tanjur, kašiku, ukras od keramike.

„Ne želim da uđem u sobu koju vučem sa sobom poput pretežane bolesti“, glas će. „Otvori vrata“, imperativ će. „Otvori ih ti.“ „Ne mogu da uđem u sobu koju poznajem.“ Krenem ka oknu, kriknem: Otvorila sam prozor — to skinula sam lice. Naglim pokretima gužvam lice. Njime brišem staklo. Onda polako namaže lice kremom i kolonjskom vodom. Ispitujem dejstvo vremena, vazduha. Uzduhjem. Zaželim da trčim po sobi, da nastavim sa dresurom tela koju sam započela u detinjstvu.

meteori padaju. ritual

Kad uđem u sobu, neću voleti da skočim, da mu milujem lice ili kosu, da mu nešto govorim tražeći promene na telu ili ožilje koje ostavljuju toliki dani. Ulica će se ukazivati prazna sa retkim licima ispod kišobrana. Papir će mirisati na prašinu i lepk. Ruka će lupati vratima, prsti će okretati stranice, soliteri se neće videti. Snažni su. Oni čuvaju tela i predmete. Spiker će govoriti o zavejanim putevima, o nanosima, pa će govoriti o muzejima i otpacima prošlosti. Najveći deo pogleda će zauzimati blokovi betona, štofovi koji se pomeraju. On će preći rastojanje od stola do prozora, skinuće kaput, staviće ruku na moje rame. Upitaće me što ćemo sa telima ili će reći: „Meteori padaju. Neće sagoreti. Ako sagore daće svetla.“ Zbacili bi odeću, zbnjeni što osećamo disanje i miris alkohola, što neprestano ponavljamo ljubav kao izazov, seks zamena za ritual i

besmrtnost, spas, otuđenje, samoča. On bi moje hladne i zgrčene prste stavio usta. Ja bih rekla: „Miluj me da nisam tudinac u sopstvenom telu.“

Platno je mrtvo. Gogen

Pecina je bila prazna kada su se okupili i rekli da je koliba. Nisu mogli da uđu u tamu iako su kolibe i danas iste. Daleko, dole, barjak su istakle služavke. Ispod je nagorela brvnara, razbacana po delovima prošlosti. Unutra zaudara. Platno je mrtvo a od pokreta su sačuvane samo sasušene boje. Imao je dovoljno jake ruke da može držati kip ispod čijeg podnožja gazi floru. Podzao je pogled ka njemu, gledao dojke, kosu u vetrus. Kako su poverenici bili mrtvi, često je noću išao u Arl. Tražio je uvo Van Goga. Razmišljaо je da organizuje zajedničku izložbu, ali to više nije mogao. Ne zato što su bili mrtvi, nego priroda više nije pozirala i a inficirao je ruke u dodiru sa svetom. Pažljivo ih pere. Dozvoljava da šum vode nadjača glasove. Brše ih peškirom. Skida kaput. Smrt je za njega azil. Komfor je unutra. Nema jedino meke postelje žena, neispavanih putnika koji žele nešto da kažu o slikarstvu. Može da sedi u fotelji i gleda zidove. On traži Emila Bernara. Zna da je to radio već jednom. Čita istoriju umetnosti, prezire učenike, uzdiše. Danju posmatra autobuse koji premeštaju putnike od galerije do galerije. Snove koje je mnogo puta koristio više mu ne izgledaju novi. Svada sa Gogenom sada mu je smešna. Gleda se, strahuje da nije emigrant, da žbiri ne pišu njegovu biografiju.

ima li koga kod kuće

danica vujkov

Koja tema?! Koji sadržaj?! Ovde Vašington,glas Amerike. Vesti iz sveta, vesti sa domaće scene.

U najnovijem broju Revije, preporučujemo vam čudesno — zanimljive krojeve. Ako želite da budete sašiveni po svetskom kroju, kupite — preplatite se na Reviju! Krojenje jednostavno, šivenje uspešno! Sašiveni u čudesno-zanimljive krojeve, možete bezbedno plivati na svom, bacati se glavačke na beton: dakle, pruža vam se prilika da postanete — heroj! Ne propustite izuzetnu priliku! Kupite — preplatite se na Reviju! Svetsko šivenje, svetski kroj, mogućnost da postanete heroj! Govori Vašington,glas Amerike... erike... ike... e.

(Predahnite — ubrzani ritam zemlju okreće)

A zatim: Intervju: prvo pitanje: Drugarice—književnice koju temu obrađujete u vašim romanima i romansama? Obrađujem bašticu: prekopavam-sejem, okopavam-zalivam, plevim korov... Da, ali, molim vas, dogovorili smo se... prvo pitanje je tema... Ah, tema! Hvala vam, drugarice-književnice, prelazimo na drugo pitanje. Naše gledaoca-slušaoce, naročito interesuje: kada ste rođeni, u kakvoj ste se kolevcu ljujali, kada ste, i na koji način prohodali, i ako dozvolite... Isključite kamere! Da ne bude zabune: neko mora da pamti, šta je. Muka Isusova — sećanje vekova.

Imam triнаest godina, ali „vidjeh sve što biva pod suncem, i gle, sve je taština i muka duha“.

Ipak! Daću sve... Gle, molim te! Ne dam nikom ništa! Jedva sam došao da svojine-nekretnine, i sad da dajem?! Ni gorova!

Ipak, „I usteže reći svoje čovek koji zna, i tiha je duha čovek razuman“. Priče Solomunove! Ko čačka po Solomunu i njegovim pričama?! Zar miji nemamo, važnija posla?

Evo nas, tu smo! Vreme! Prošlo-buduće-sadašnje. Ne sećam se, ali ruka zapisuje: januar 1983. godine. Pariz. Veštačko ogledalo, veštački smeđ, veštačka koža. Nije za svakog samo-usluga. I zato odmah: veštačko-čička, napolje iz teksta!

Šetam pariskim ulicama, u zakopčanom kaputu, i brzim čizmama. Pariz je hladan ručak. Oni koji veruju da su poštedeni, sede iza zaključanih vrata, samo na prvi pogled — bezbedni! Stara razglednica, skupo se plaća. A u varošici, dremucka se u paučini! U noći? Šta? Uključena TV kutija, ali nema gledalač. Jutarnje umijevanje-doterivanje. Pesnik + pljus! Pljus — minus + pljus! Umiven samo i slavan, niko mi nije ravan! Smeće-tnjaaaa! Na sve strane nastala je pometnja. Isusu je dobro, i na krstu. Trpljen-spasen.

NEČUVENO—NEVIĐENO

Roditelji su se, u bračnom životu, toliko voleli, da su oglueli i oslepeli. Otac—zamena glavne uloge. Na

pozornici: majka-ogromno telo. Deca su čučala u čošku, iza kulisa, i šaputala: Nismo krivi, što smo živi.

PRVI ČIN: BATINJANJE DECE — SVAKODNEVNA ZABAVA

Majka počinje. Kada umorna, (od te nesnosne dece), oda u hladovinu bračne sobe, da se odmor, nastavlja otac. (On se nikada nije šatio s decom). Nemoj nas više tući... boo-liii... Lazo, vidiš da sam legla da se odmorim!... Deča se deru kao pobesnela! I Laza, (kao oparen), bacu u čošak držanje od metle, i sitnim koracima odlazi u hladovinu bračne sobe, da se i on odmor.

Spušta se mrak, i stišavao dečji plač. Suze su, ipak, kapljale, na jastuk. Sutra je nedelja.

KUVANJE (NEDELJNOG) RUČKA — POSEBAN ČIN

Nedeljni ručak: supa s rezancima. Otac je rastezao testo, a zatim seckao rezance: suu-paa-ss-rez-zan-cii-maaa. Flekice si zaboravio, ali čim provri zakuvaljav!

Deca su bila gladna, i provirila su iz kulisa. Čim ih je spazila, majka je viknula: naa-poo-ljeeee! Ovde smetate! Vidite, da za ručak još nije postavljeno... Lazo, šta da radim s tom decom? Smetaju! Vidiš da smetaju?! Laza: deco, idite u baštu, i igrajte se... i samo smetate, a vidite da za ručak još nije postavljen... I mačke napolje. Šššššššccccccc... Ššššššccccccc! Miševi trče na sve strane, a one se izležavaju... Laza: konačno, mir u kući.

Deca su pokušavala da se prisete neke igre, ali im ni jedna nije padala na pamet. Popela su se u krošnju kruške, i kidalu listove sa grančice; voli me — ne voli, voo-liii me — nee voo-liii, voo-lii mee — nee voo-lii, voo-liii... I listovi su polako padali na zemlju...

Na svojih trinaest godina, putujem kroz mrok vekova. Cvijaju, rodna kuća Roberta Šumanu, IMA LI KOGA KOD KUĆE? Vrata mi otvara Klara Vik. Uđite! Slušajte! Robert Šuman: TO JE LJUBAV.

Cutiš, bože, ni malim prstom da mrdneš! Kako si mogao poverovati sotoni na reč: „Pruži ruku i dotakni se svega što ima, psovaaće te!“ Sotona da, ali Jov ne. Jove, sumin je pal na tebe, a ti i dalje veruješ! Da! U boga, u boo-ga!

A zatim:

NOVA POZORNICA — PREOPRAVLJENA PREDSTAVA

Čovek — jedina naša nuda. Nada za koju živimo, malo danas, malo sutra. A prekosutra?

PREDSTAVA SE ZAVRŠILA

Publika zvijzi. Mrak je. Upalite sijalice! Upalii-tee! Iskočio osigurač! Sitnica — žica. Čekamo majstora.

Majstora žicu menjaj, osigurač osiguraj. Ah, tema, ah sadržaj.